

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250675

**แนวทางในการจัดการผลผลิตสัมพันธ์สายน้ำฝิ่งภายใต้สภาวะราคาที่ผันผวน
ของผู้ประกอบการสวนส้มในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**

จุฑามณี อริยะะ

**บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555**

แนวทางในการจัดการผลผลิตสัมพันธุ์สายน้ำผึ้งภายใต้สภาวะราคาที่ผันผวน
ของผู้ประกอบการสวนส้มในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

จุฑามณี อาริยะ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

แนวทางในการจัดการผลผลิตสัมพันธ์สายน้ำผึ้งภายใต้สภาวะราคาที่ผันผวน
ของผู้ประกอบการสวนส้มในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

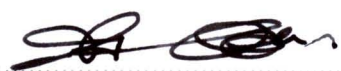
จุฑามณี อารียะ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. พิชญ์ลักษณ์ พิชญกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย จอมดวง

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย จอมดวง

.....กรรมการ
นายครรชิต ตติปาณีเทพ

22 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่องแนวทางในการจัดการผลผลิตสัมพันธุ์สายน้ำฝิ่งภายใต้สภาวะราคาที่ผันผวนของผู้ประกอบการสวนส้มในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย จอมดวง อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้มอบแรงบันดาลใจและพลังทางความคิด ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พิชญลักษณ์ พิชญกุล ประธานกรรมการและคุณครรชิต ตติปานิเทพ กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา องค์ความรู้ต่างๆ ช่วยดำเนินการประสานงานตรวจและแก้ไขจนการค้นคว้าแบบอิสระนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้เป็นแนวทางการค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้ และยังให้คำปรึกษา แนะนำอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน และผู้ให้การสนับสนุนด้านแหล่งข้อมูลค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ และที่สำคัญอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณ บุพการี บิดา มารดา ที่ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในทุกด้านจนกระทั่งงานศึกษานี้สำเร็จลงด้วยดี

ผู้ศึกษาหวังว่าการค้นคว้าแบบอิสระนี้จะมีประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้สนใจที่จะศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการผลผลิตส้ม หรือผู้ประกอบการทั่วไปที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการปัญหาต่อไป

จุฑามณี อารียะ

ชื่อเรื่องการค้าคว่ำแบบอิสระ แนวทางในการจัดการผลผลิตสัมพัทธ์สายน้ำฝิ่งภายใต้
สภาวะราคาที่ผันผวนของผู้ประกอบการสวนส้มใน
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวจุฑามณี อาริยะ

ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการอุตสาหกรรมเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้าคว่ำแบบอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย จอมดวง

บทคัดย่อ

250675

การค้าคว่ำแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการผลผลิตสัมพัทธ์สายน้ำฝิ่งภายใต้สภาวะราคาที่ผันผวนของผู้ประกอบการสวนส้มในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและสอบถามถึงการจัดการผลผลิตส้มในช่วง ปี พ.ศ. 2549 – 2553 ของผู้ประกอบการสวนส้ม จำนวน 10 ราย ซึ่งมีพื้นที่ปลูกส้มตั้งแต่ 20-50 ไร่ และมีผลผลิตส้มออกจำหน่ายมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการสวนส้มทุกรายมีการผลิตส้มทั้งในฤดูกาลและนอกฤดูกาล โดยมีปริมาณผลส้มในฤดูกาลมากกว่านอกฤดูกาล เมื่อสอบถามถึงวิธีการจัดการผลผลิตส้มในฤดูกาลของผู้ประกอบการพบว่าในช่วง 5 ปีที่สอบถามมีผู้ประกอบการจำนวน 6 รายใช้วิธีการขายเหมาสวนซึ่งได้ราคาส้มที่ต่ำกว่าวิธีการอื่นๆ ส่วนผู้ประกอบการที่เหลือใช้วิธีการจัดการหลากหลายผสมผสานกัน ได้แก่ การเก็บแล้วขายทันที เก็บแล้วแวกซ์ขายทันที และเก็บแล้วแช่ไว้ในห้องเย็นแล้วแวกซ์ก่อนขาย วิธีการหลังนี้มีผู้ประกอบการ 3 ราย ที่เพิ่งเริ่มทำในปีพ.ศ.2553สำหรับวิธีการจัดการผลผลิตส้มนอกฤดูกาลนั้นพบว่าผู้ประกอบการ 6 รายเดิมยังคงใช้วิธีการขายเหมาสวน ส่วนผู้ประกอบการรายอื่นใช้วิธีการหลากหลายเช่นเดียวกับการจัดการส้มในฤดูกาลตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 เป็นต้นมา มีผู้ประกอบการจำนวน 3 รายเริ่มใช้วิธีเก็บแช่ในห้องเย็นแล้วแวกซ์ก่อนขายเมื่อสอบถามถึงลำดับเหตุผลที่ผู้ประกอบการเลือกวิธีการจัดการผลผลิตส้มอันดับแรกเป็นการขาดความรู้ในวิธีการใหม่ ยังคงใช้วิธีการขายเหมาสวนแบบเดิม รองลงไปเป็นความต้องการในการกระจายความเสี่ยง และเหตุผลสุดท้ายเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอที่จะจัดการวิธีอื่น สำหรับปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจการจัดการผลผลิตส้มได้แก่ ปริมาณผลผลิตส้มไทยในช่วงนั้นๆ และยังมีปัจจัยอื่นอีก 3 ปัจจัย

250675

ที่มีความสำคัญรองลงไปใกล้เคียงกัน ได้แก่ ช่วงใกล้วันตรุษจีน ปริมาณผลผลิตในสวนตัวเอง และคุณภาพของส้มไทยในช่วงนั้นๆ และช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจจัดการผลผลิตส้ม ได้แก่ ช่วงก่อนผลส้มสุก ยังมีช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจที่มีความสำคัญรองลงไปใกล้เคียงกัน ได้แก่ ช่วงผลส้มเริ่มออกดอก และในช่วงระหว่างการเก็บเกี่ยว

Independent Study Title Managing Direction of “Sainampueng” Orange Production Under the Fluctuated Price of Orchard Farmers at Fang District, Chiang Mai Province

Author Miss.Juthamanee Areeya

Degree Master of Business Administration (Agro-Industry Management)

Independent Study Advisor Asst. Prof. Dr. Somchai Jomduang

ABSTRACT

250675

This independent study aimed to investigate the managing direction of “Sainampueng” orange under the fluctuated price of orchard farmers at Fang district, Chiang Mai province. The management of orange fruits product during 2006-2010 were enquired from 10 orange orchard farmers who had 20-50 rais of “Sainampueng” orange orchards based on in-depth interview. These orchards harvested orange fruits for more than five years. It was found that all orchard farmers produced both in-season and off-season orange fruit while the former was in a greater quantity. In term of the in-season management of orange fruits during five years production, there were six farmers who employed wholesaling practice which resulted in the relatively low price. Other orchard farmers utilized combination management methods such as immediate selling after harvesting, harvesting and then waxing prior to immediate selling, and cold storage prior to waxing before selling. There were five farmers who adopted the last method since 2010. For the out off-season management of orange fruits, the same six farmers still used the same method of wholesaling in comparison to the others who employed combination methods. Since 2006, three orchard farmers started to use cold storage and then waxing before selling. In term of the reasons for ranking the priority of orange fruit management method, the lacking of knowledge regarding other new management method was the first reason. This was followed by the demand to distribute the risk and inadequate funding for utilizing other management methods. The most important factor for making decision for orange fruit management was the amount of

250675

produced orange production in Thailand during that period. There were also the other three important factors such as Chinese New Year festival period, quantity of orange in the respondents' orchards, and the orange quality in Thailand during that period. The most important period for making the decision for managing the orange products was the pre-harvesting period. The other less important periods also included flowering and harvesting periods.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4
1.5 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎีการบริหารการเปลี่ยนแปลง	5
2.2 แนวคิดการวางแผนเชิงกลยุทธ์	7
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	
3.1 ขอบเขตการศึกษา	13
3.2 วิธีการศึกษา	14
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	14
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	14
3.5 ระยะเวลาในการศึกษา	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านพื้นที่ปลูกส้ม	17
ส่วนที่ 2 การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลส้ม	18
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจการจัดการผลผลิตส้มหลังการเก็บเกี่ยว	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุป	45
5.2 อภิปรายผล	45
5.3 ข้อค้นพบ	48
5.4 ข้อเสนอแนะ	49
บรรณานุกรม	50
ภาคผนวก	52
ประวัติผู้เขียน	57

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	พื้นที่ปลูกส้มทั้งหมดที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ของผู้ประกอบการ ทั้ง 10 ราย	17
4.2	วิธีและจำนวนของผู้ประกอบการที่มีการจัดการผลผลิตส้มในฤดูกาลแต่ละปี	20
4.3	เปรียบเทียบราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของแต่ละวิธีการจัดการในฤดูกาลผลิต	29
4.4	วิธีและจำนวนของผู้ประกอบการที่มีการจัดการผลผลิตส้มนอกฤดูกาลแต่ละปี	30
4.5	เปรียบเทียบราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของแต่ละวิธีการจัดการนอกฤดูกาลผลิต	40
4.6	เหตุผลสำคัญที่ใช้ในการจัดการผลผลิตส้มของผู้ประกอบการ	41
4.7	ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการสวนส้ม	43
4.8	จำนวนของผู้ประกอบการที่ใช้ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจ การจัดการผลผลิตส้ม	44

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	3
4.1	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 1	21
4.2	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 4	21
4.3	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 5	22
4.4	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 7	22
4.5	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 8	23
4.6	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 10	23
4.7	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 2	24
4.8	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 3	25
4.9	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 6	25
4.10	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 9	26
4.11	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วเวกซ์ขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 2	27
4.12	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วเวกซ์ขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 6	27

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
4.13	ราคาผลผลิตส้มในฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วแวกซ์ขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 9	28
4.14	ราคาจำหน่ายของผลส้มในฤดูกาลที่มีการจัดการเก็บแล้วแช่ไว้ในห้องเย็นแล้วแวกซ์ ก่อนขายของผู้ประกอบการรายที่ 2, 6, 9 ในปี พ.ศ. 2553	28
4.15	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 1	31
4.16	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 4	31
4.17	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 5	32
4.18	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 7	32
4.19	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 8	33
4.20	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการขายเหมาสวนในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 10	33
4.21	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 2	34
4.22	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 3	35
4.23	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 6	35
4.24	ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วแวกซ์ขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 2	36

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
4.25 ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วแวกซ์ขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 6	37
4.26 ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วแวกซ์ขายทันทีในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 9	37
4.27 ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วแวกซ์ในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 2	38
4.28 ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วแวกซ์ในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 6	39
4.29 ราคาผลส้มนอกฤดูกาลที่ใช้วิธีการเก็บแล้วแวกซ์ในแต่ละปี ของผู้ประกอบการรายที่ 9	39